Den mystika religionens renässans i Sverige

Spara som PDF

De flesta kan se hotet från islam, men hur många är medvetna om den osynliga kraftmätning mellan två religiösa paradigm, som i det fördolda åstadkommer en teologisk och mystik polarisering också inom svensk kristenhet? De två motpolerna är judisk-kristen monoteism och indisk-hellenistisk monism, uppenbarelse kontra metod, en tro på Abrahams, Isaks och Jakobs Gud och Jesu Fader, kontra en tro på ett opersonligt, gudomligt och enhetligt Vara, som finns i allt, bortom allt och djupast i människans centrum. Den förre Guden rättfärdiggör och helgar var och en som i ödmjukhet och lydnad för hans Ord vänder sig till honom och tar emot Jesus Kristus. Den senare upptäcks genom en djupborrning till människans innersta med hjälp av urgamla yogatekniker, som tömmer medvetandet och väcker kundalini, meditationskraften, vilket resulterar i en djup upplevelse av alltings enhet genom det gudomliga Självets förening med en transcendent GUD bortom religionernas olika gudar.

Medan evangelisk, apostolisk kristendom växer som aldrig förr på gräsrotsnivå, närmar sig de stora världsreligionerna varandra på toppnivå - i alla fall skenbart - genom interreligiösa "dialoger", böner och gudstjänster med enhet och världsfred som mål och mystiken som en gemensam utgångspunkt. Företrädarna är nämligen för det mesta mystiker och starkt övertygade om att den mystika erfarenheten av GUD, som yoga, TM, zenmeditation, kontemplation och andra typer av djupmeditation leder fram till, är densamma inom alla religioner, även om tolkningen styrs av respektive religions dogmatiska referensramar. En av huvudaktörerna i den här ekumeniken är Dalai Lama, vars munkar systematiskt bereder väg för inkarnationen av GUD på plats efter plats i Europa och Amerika.

I Sverige är "den mystika religionen", som någon redan talar om, mer utbredd än man tror. Sekulariseringen och den allmänna kristendomsfientligheten i samhället har nämligen gått hand i hand med en mystik renässans. Medan kyrkor står tomma, drar "nyandliga" Hälsomässor med ett rikt utbud av andliga upplevelser fulla hus. Där erbjuds allt ifrån schamanska trumresor till kurser om hur man väcker sin "ljuskropp" eller sin "inre Kristus", genom meditation, visualiseringar och guider i andevärlden. Medan skolpräster utestängs, kristna skolgrupper särbehandlas och skolavslutningar i kyrkor förbjuds med hänvisning till krav på religiös neutralitet, erbjuds yoga eller Kay Pollaks kurser i Självutveckling som

fortbildning på den ena arbetsplatsen efter den andra. Att yoga är hinduismens väg till Självets förening med Brahman och Pollaks Mirakelkurs en nyandlig variant i kristen förpackning dikterad av en ande genom automatskrift är något man inte vet eller blundar för, kanske för att beslutsfattarna själva - liksom toppolitiker i EU och FN - gått kurser i yoga och TM. Gudsbilden och människosynen i den universella mystiken sammanfaller med det nyandliga paradigmet, som även fortplantas genom massmedia och populärkulturen. Resultatet är en ickekristen men nyandlig folksjäl, som ofta är aggressiv till klassisk kristendom.

Den kristna församlingen idag är dåligt rustad för "trons goda kamp". I takt med att tilltron till Bibeln minskat har förkunnelsen urvattnats, den enskildes bibelkunskaper minimerats, förutsättningarna för teologisk reflexion och sund prövning minskat, och tilltron till enskilda andliga vägledare och egna mystika upplevelser ökat. Vem som säger något är viktigare än vad som sägs och hur det relaterar till Bibelns budskap, och det man upplever är automatiskt riktigt och bra. Samtidigt saknar man kunskaper om andra religiösa paradigm och andra mystika traditioner, vilket ytterligare reducerar förmågan att urskilja och pröva. Snart vet alla utom kyrkfolket vad kundalini, chakran och astralresor är. Hur många kristna vet t ex att djupmeditationen har sitt ursprung i hinduismen eller att radbandet är guden Brahmas epitet? (Glasenapp, Indiens religioner, 1967, s.136). Hur många vet att kundaliniupplevelser förekommer inom den kristna kyrkans kontemplativa tradition, likaväl som bland hinduer, buddister, taoister och islamiska sufister? Det bekräftas av William Johnston, jesuit, professor i mystik teologi och gästande meditationslärare i Rättvik i Mystical Theology 1995 s.140-149.

Många i vårt land skulle hålla med mig om att vi behöver en starkare, andlig och bibelbaserad teologi för att motverka en fortsatt sekularisering. Visst, det är där det skall börja. Vi behöver igen bli djupt rotade i den israeliska myllan, genom Bibeln och den helige Ande, som hjälper oss att läsa och se kärnan Jesus Kristus. För att kunna föra meningsfulla samtal med ickekristna såväl som andra kristna behöver vi en större teologisk medvetenhet och en tydlig definition av centrala begrepp som frälsning, pånyttfödelse, meditation och kontemplation. Annars talar vi lätt förbi varandra. Vi behöver reflektera över världsbild, gudsbild och människosyn för att förstå kopplingen till frälsning och helgelse. Dessutom behöver vi ännu tydligare lyfta fram det man kunde kalla evangelisk trosmystik, alltså bibliska Gudsupplevelser, som kontrast till den indisk-hellenistiska meditationsmystiken. Vi behöver igen - liksom Luther och Wesley på sin tid - undervisa och vittna om möten med Abrahams Isaks och Jakobs Gud av nåd

genom tro på Jesus Kristus, en ny födelse genom den personlige, helige Anden och helgelse som en frukt av en fortsatt vandring i Anden med allt vad det innebär av växande tillit, kärleksfull korrigering, inre helande och karismatiska upplevelser.

Men det räcker inte! För att tydligare se skillnaden mellan kristendom och annan andlighet behöver vi också sätta oss in i andra religiösa paradigm, teologi såväl som mystik, eftersom tro och upplevelse går hand i hand och påverkar varandra! Vår gudsbild och människosyn styr vårt sökande och påverkar våra religiösa upplevelser och vår form för gudsgemenskap. En person som vill möta en personlig Fader utanför sig själv söker honom inte inom sig själv som hindun och nybuddisten. En mystik upplevelse kan i sin tur omvänt påverka gudsbilden och människosynen och leda till en förskjutning av den religiösa referensramen fram till ett faktiskt religionsbyte. Hos flera kristna mystiker kan man se en gradvis glidning via en esoterisk läsning av Bibeln och en omtolkning av innehållet i mystik riktning med betoning på inkarnation och personlig gudomliggörelse i stället för frälsning och mission.

På 1980-talet konstaterade Johannes Aagaard, docent i missionsteologi i Århus, att hinduismen höll på att bli Danmarks andra religion som en följd av alla kurser i yoga och TM. De mystika erfarenheter man gjorde stämde bättre överens med vedaböckernas enhetsfilosofi än kristen korsteologi. Nu ser man samma utveckling i Sverige som en följd av både österländsk och kristen djupmeditation. Hans Hof, som en gång införde djupmeditationen i Rättvik, menar att TM, zenmeditation och kristen djupmeditation är "variationer av en och samma grundform".. (Hans Hof och Wilfrid Stinissen: Meditation och mystik, 1972, s. 7-8). I boken Bli mer människa, 1985, s. 76 berättar Hof själv om sin utveckling bort från klassisk kristen tro. Det började med en mystik transcendensupplevelse i samband med en enkel avspännings- och andningsteknik "med ett visst kontemplativt moment", som han använde mot sin nervösa mage. Klyftan mellan hans tro och erfarenheten växte sig allt starkare tills han senare fick hjälp att omtolka kristendomen av teosofer och antroposofer i Stockholm. Därför säger han på s. 258 att kristendomens nya plats är människan och inte längre kyrkan, Jesus och läran! En liknande personlig utveckling antyds i Samtal om GUD av KG Hammar, som även han utövar zenmeditation.

Det är därför ingen tillfällighet att två benediktinermunkar, Bede Griffiths och Henri Le Saux, började som missionärer i Indien, upptäckte likheten mellan yoga och kontemplativ djupmeditation, slutade missionera och i stället gick in för integrering av hinduism och kristendom. (Se Sten Rodhe: Bede Griffiths - en

pionjär i nutida religionsdialog, 2002 och Henri Le Saux: Den heliga närvaron 1986.). Det är ingen tillfällighet att World Community for Christian Meditation med benediktinermunken Laurence Freeman samarbetar med Dalai Lama. Freeman deklarerar öppet att den judisk-kristna traditionen måste renas från sin monoteism med hjälp av buddism, taoism och kontemplation . Det är heller ingen tillfällighet att William Johnston, lärare i zenmeditation, vill integrera buddism och kristendom på basis av den mystika erfarenheten. (William Johnston: Se - med kärlekens öga, 1994) eller att J.S. Spong, liberal teolog, som förkastar allt av klassisk kristen tro, vill reformera kristendomen utifrån "den mystika "Kristuserfarenheten" av "Varats grund", som innebär en förvandling och vidgning av mänskligheten (En ny kristendom för en ny värld s.150). Alla människor har nämligen en gudomlig Kristuspotential, säger Spong. Det är bara frågan om en gradskillnad, och Jesus hade maximal Kristusnärvaro (s.152). Exakt samma sägs inom new age, hinduism och nybuddism. Det är därför Spong citeras och refereras till på gemensamma "dialoger" med företrädare för new age, mystik och liberal teologi. Dessa delar tron på Människan och en gudomliggjord Mänsklighet med hjälp av djupborrning till ett vidgat medvetande. Så kan hela Mänskligheten bli en Guds Son och nå den efterlängtade Enheten - utan Jesus Kristus.

Allt detta visar att den kristna församlingen behöver vakna och rusta sig för den tid som förestår. Vi behöver bli medvetna om den pågående polariseringen mellan judisk-kristen monoteism och indisk-hellenistisk mystik både på internationell och nationell nivå och upptäcka det intima sambandet mellan mystik och teologi. Vi behöver en andlig bibelbaserad teologi parallellt med en gedigen undervisning om evangelisk trosmystik och egna erfarenheter av den helige Ande. Vi behöver dessutom undervisning om indisk-hellenistiska trosföreställningar och indisk-hellenistisk meditationsmystik. Inte minst behöver vi vittnesbörd av personer med erfarenhet av båda paradigmen.

/Solveig Hendriksen

Några länkar:
Kristen djupmeditation är nu spridd i kyrkor över hela Sverige. Här listas 107 ställen där sådant förekommer. Interreligiös dialog och meditation kommer också mer och mer. Här ett exempel på sådant:
The John Main Center for Meditation and Interreligious Dialogue

Contemplative Prayer - Infiltrating Christianity and Saying, "All Paths Lead to God."

True and False Unity by Bob DeWaay

www.kundalini.se är en bra sida som visar på farligheten med djupmeditation och kundalinieffekter. Författaren ifråga sitter dock själv fast i Martinus kosmologi.

Introduction To The Good Heart pekar på Dalai Lamas koppling till Benediktinernas (= Östanbäck) kontemplationscentum och dess tillkomst genom kontakten med John Main.